

Čtyři osobnosti obdržely čestné medaile Akademie věd ČR

7.11.2025 - Zuzana Dupalová | Akademie věd České republiky

Ve vědě je zásadní spolupracovat a být otevřený. Taková slova zazněla od předsedy Akademie věd ČR Radomíra Pánka 6. listopadu 2025 na ceremoniálu předávání medailí Akademie věd ČR v pražské vile Lanna. Právě tyto hodnoty podle něj vystihují i práci nových laureátů. Medaile za rozvoj svých oborů převzali matematik Petr Hájek, fyzikové Karel Hrbáček a Ludvík Kunz a archeoložka Natalie Venclová.

Předseda Akademie věd ČR Radomír Pánek připomněl, že ceremoniál čestných oborových medailí se koná v době, kdy probíhá Týden Akademie věd ČR. „Festival veřejnosti ukazuje, že výsledky bádání nejsou uzavřeny v laboratořích, studovnách nebo archivech. I práce dnešních laureátů dokazuje, že věda má smysl, když vědci a vědkyně sdílejí své poznatky a předávají znalosti také mladším následovníkům,“ vyzdvihl.

Matematika v návaznosti

Petr Hájek z Českého vysokého učení technického v Praze je mezinárodně uznávaným odborníkem v mnoha matematických oblastech – od abstraktní analýzy k topologii, od teorie množin po kombinatoriku. Významně přispěl k výzkumu hladkosti a renormací neseparabilních Banachových prostorů. Navázal tak na Václava Zizlera z Matematického ústavu AV ČR. Za své výsledky získal medaili Bernarda Bolzana za zásluhy v matematických vědách.

Jak řekl Marian Fabian z Matematického ústavu AV ČR, laureát přilákal do Prahy významné vědce a nyní vychovává novou generaci badatelů. V mnohém navázal právě i na Bernarda Bolzana, jehož jméno medaile nese. „Bernard Bolzano má na věčnosti z ocenění Petra Hájka radost,“ poznamenal.

„Medaili považuji za hodnocení nejen své práce, ale především kolegů a učitelů. Úspěchy se totiž vždy zakládají na tom, co do člověka vloží jeho okolí,“ uvedl laureát. Vděčný je zejména Václavu Zizlerovi, který ho jako matematika „vytvořil“.

Síla spolupráce ve fyzice materiálů

Karel Hrbáček a Ludvík Kunz z Ústavu fyziky materiálů AV ČR převzali medaile Ernsta Macha za zásluhy ve fyzikálních vědách „Oba kolegy jsme na medaili navrhli současně. Mnoha výsledků totiž dosáhli společně a jejich spolupráce trvala většinu jejich kariéry,“ vysvětlil Tomáš Kruml, ředitel pracoviště.

Karel Hrbáček zasvětil profesní život materiálovému inženýrství. Kariéru spojil s První brněnskou strojírnou. Věnoval se pracím v oboru přesného lití odlitků ze superslitin na bázi niklu a kobaltu. Výsledky jeho práce měly velký komerční přínos a získaly i různá ocenění. „Znám ho jako kolegu, který vždy hledal něco nového a navrhoval nové projekty,“ zmínil dále Tomáš Kruml. A jak podotkl laureát, práce pro něj vždy byla koníčkem.

Ludvík Kunz se specializuje na výzkum únavy materiálů, cyklickou plasticitu a degradaci materiálů při vysokoteplotním namáhání. Zabýval se výrobou slitin titanu pro použití na implantáty do lidského těla. Do Ústavu fyziky materiálů AV ČR, který v letech 2012–2022 vedl, nastoupil v roce 1968. „Za tu dobu se stal mým druhým domovem,“ poznamenal. Působil také ve Vědecké radě AV ČR a koordinoval výzkumný program Strategie AV21. Významně přispěl ke spolupráci výzkumné a průmyslové sféry. Podle Tomáš Krumla je Ludvík Kunz nejen organizačně schopný, ale také lidsky

citlivý.

Spolu s Karlem Hrbáčkem se Ludvík Kunz podílel například na optimalizaci vlastností materiálů pro lopatky plynových turbín, lopatky leteckých motorů a oběžná kola turbodmychadel. „Obě medaile jsou ve správných rukách odborně i lidsky,“ zhodnotil Tomáš Kruml.

Inspirace a odhodlání v archeologii

Natalie Venclová z pražského Archeologického ústavu AV ČR převzala medaili Františka Palackého za zásluhy v historických vědách. Přispěla k poznání doby železné, zejména laténského období, a k rozvoji archeologie pravěkého skla. K jejím nejvýznamnějším terénním projektům patří výzkum lokality v Mšeckých Žehrovicích. Jako vedoucí archivu svého ústavu usilovala o systematickou evidenci archeologických nálezů a dokumentace.

„Počátky její kariéry nebyly snadné,“ připomněl David Novák z jejího pracoviště. „Odmítla politický tlak a nevstoupila do komunistické strany, čímž si zkomplikovala profesní postup. Tento postoj je jedním z pilířů její osobnosti.“

„Každý úspěch je o lidech okolo vás – a měla jsem štěstí, že po odborné stránce působila v našem pracovišti spousta lidí, kteří mě inspirovali,“ vyzdvihla Natalie Venclová.

Více informací o medailích a přehled jejich nositelů najdete na webu AV ČR.

Připravila: Zuzana Dupalová, Divize vnějších vztahů SSČ AV ČR, s využitím tiskové zprávy AV ČR
Foto: Jana Plavec, Divize vnějších vztahů SSČ AV ČR

Text a fotografie jsou uvolněny pod svobodnou licencí Creative Commons.

<https://www.avcr.cz/cs/o-nas/aktuality/Ctyri-osobnosti-obdrzely-cestne-medaile-Akademie-ved-CR-000001>